

STRATEGIE

prevence kriminality Nového Města nad Metují na léta 2016 – 2020

Usnesením č. ZM 15-522/20 platnost prodloužena do konce roku 2021.

čl. 5/2 USNESENÍ č. ZM 15-522/20

Věc: Strategie prevence kriminality na roky 2016 - 2020

ZM **schvaluje** prodloužení platnosti Strategie prevence kriminality Nového Města nad Metují na roky 2016 - 2020 **do konce roku 2021** v souladu s Usnesením vlády ČR ze dne 15. 06. 2020 č. 652 o prodloužení platnosti Strategie prevence kriminality České republiky.

OBSAH

Jednotlivé kapitoly	stránky
Úvod	3 - 4
Pracovní skupina pro prevence rizikového chování	4
Sociálně-demografická analýza	4 - 6
Institucionální analýza	7 - 12
Kriminologická analýza	12 - 18
Rizikové jevy	18 - 24
Rizikové skupiny obyvatelstva	25
Riziková místa	25
Jednotlivé aktivity pro roky 2016 - 2020	26 - 33

Úvod

Strategie prevence kriminality Nového Města nad Metují pro roky 2016 – 2020 plynule navazuje na Program prevence rizikového chování na roky 2012 - 2015.

Strategie je vytvořena v souladu se Strategií prevence kriminality v České republice na léta 2016 – 2020, která vychází z priorit daných Programovým prohlášením vlády ČR.

Kriminalita je úhrn činů uvedených v trestním zákoníku. Každý trestný čin či přestupek má svůj důvod, své příčiny a prostředí. Hlavním nástrojem kontroly kriminality je bezpečnostní politika státu, jejíž součástí je i preventivní politika, která se zaměřuje na eliminaci kriminogenních jevů, na práci s pachateli a na pomoc obětem trestné činnosti. Prevenci kriminality lze vymezit jako soubor aktivit vyvíjených státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty, který směřuje ke kontrole kriminality i ke snížení strachu z ní. Strategie se zaměřuje zejména na kriminalitu obecnou, to je kriminalitu, která lidi ohrožuje a obtěžuje nejvíce. Na základě zkušeností s tímto druhem kriminality si lidé utvářejí svůj názor na kriminalitu jako celek a mají vliv na jejich vnímání pocitu bezpečí.

Vzhledem ke společenské závažnosti dopadů kriminality je lépe kriminalitě předcházet. Systém represivních opatření a preventivních opatření by měl být v rovnováze. Nejeftektivnější metodou je účinná prevence s multidisciplinární přístupem v rámci mezioborové spolupráce všemi zainteresovanými subjekty státní správy, samosprávy a neziskových organizací. Klíčem úspěšné eliminace rizikového chování je dosažení včasné intervence a dlouhodobě vyváženého preventivního působení. Prevence tedy představuje pokus eliminovat trestnou činnost ještě před jejím započatím nebo před jejím pokračováním.

Prevence kriminality představuje soubor nerepresivních opatření, která směřují k předcházení páčání kriminality, ke snižování obav z ní, ke zvyšování pocitu bezpečí každého občana. Konkrétně se jedná o opatření situační prevence, sociální prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomocí obětem trestných činů.

Za prevenci kriminality je v různé míře odpovědná celá společnost, v prvé řadě státní a místní orgány státní správy a volená zastupitelstva, z určitých hledisek i jednotlivci a jejich sdružení. Systém prevence kriminality v České republice je zajišťován na třech úrovních:

- republiková - Vláda ČR, Republikový výbor pro prevenci kriminality, ministerstva, další státní instituce
- krajská – krajské úřady
- lokální – samosprávy města a obcí

Bez multidisciplinárního přístupu lze jen obtížně kriminalitu kontrolovat nebo redukovat. Je nezbytná úzká spolupráce a koordinace vzájemných postupů.

Preventivní projekty a programy musí být zaměřené, koordinované a dlouhodobé.

Preventivní aktivity musí směřovat přímo k subjektům prevence na místní úrovni a být přizpůsobeny situaci v místě. Kvalitní informace o nežádoucích jevech v dané lokalitě jsou jedním ze základních předpokladů úspěšné práce v oblasti prevence kriminality. Dalšími předpoklady pro úspěšnou prevenci jsou přesvědčení lidí v rozhodujících pozicích o smyslu a efektivitě prevence, kvalitní komunikace a spolupráce mezi subjekty prevence, vyjasněné kompetence mezi jednotlivými subjekty, finanční zajištění preventivních aktivit, personální a praktické zajištění preventivních aktivit, odborná příprava pracovníků pro preventivní práci, metodické vedení a metodická pomoc a informovanost občanů o způsobech prevence.

K prevenci se musí přistupovat systematicky a s dlouhodobým záměrem, nikoliv nahodile a podle momentálně se nabízejících příležitostí.

Hlavním úkolem obce je realizovat preventivní politiku v rámci svého území, koordinovat a zabezpečovat prevenci kriminality, zajišťovat finanční podporu aktivitám v rámci prevence kriminality.

V oblasti prevence kriminality je důležité posilovat kompetence a kapacity pracovníků a vytvářet vhodné prostředí pro preventivní aktivity.

Zdroje financování jsou dotační tituly, především pro oblast prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR a rozpočet města Nové Město nad Metují.

Pracovní skupina pro prevenci rizikového chování

Efektivní práce na poli prevence kriminality předpokládá otevřený přístup k informacím o negativních sociálních jevech v obci. Zdrojem těchto informací je pracovní skupina, složená ze všech zainteresovaných subjektů – zástupci vedení města, zástupce škol, městské policie, policie České republiky, sociálních služeb a spolků. Pracovní skupinu vede manažer prevence kriminality, který byl jmenován Radou města Nové Město nad Metují v roce 2003. Pracovní skupinu svolává manažer prevence, z jednání se píše zápis, který je uveřejněn na webových stránkách města.

Pracovní skupina pravidelně vyhodnocuje plnění koncepce prevence kriminality, vypracovává analýzy kriminality a aktualizaci sociálně-demografické a institucionální analýzy, stanovuje priority pro další roky a cílové skupiny, na které bude prevence zaměřena především. Pracovní skupina navrhuje a zdůvodňuje vynaložení finančních prostředků pro tuto oblast z rozpočtu města, hledá možnosti využívání dotačních titulů. Při své činnosti spolupracuje s dalšími subjekty a organizacemi.

Pracovní skupina pro prevence rizikového chování je zodpovědná za oblast prevence rizikového chování pro lokalitu města Nové Město nad Metují.

Sociálně-demografická analýza

Občané se z města neradi stěhují, je tu velmi silná skupina lokálně-patrioticky zaměřených občanů a hodně rodů historicky dlouhodobě sídlících ve městě.

Situace je jiná v týdnu, kdy je město zatíženo značnou pracovní a studijní migrací a o víkendech, kdy zůstává ve městě pouze kmenové obyvatelstvo a turisté.

Bohaté kulturní a společenské zázemí nabízejí v široké míře pro své občany zavedené organizace, jakými jsou Městský klub, který mimo jiné provozuje KINO 70, Městská knihovna, Městské muzeum s informačním centrem a Galerií Zázvorka, zámek rodiny Bartoň-Dobenín, Dům dětí a mládeže Stonožka. Ve městě působí i velké množství spolků.

Nové Město nad Metují se zapsalo do širokého povědomí veřejnosti i svými tradičními kulturními akcemi. Mezi ty nejvýznamnější bezesporu patří Festival české filmové a televizní komedie s názvem Novoměstský hrnc smíchu. Dále se ve městě každoročně pořádají Brány města dokořán, Smetanovské dny, Akademické týdny, Dny evropského dědictví, Svatováclavské odpoledne, cyklus přednášek Myšlenkárni, Muzejní noc, trhy uměleckých řemesel, výstava Vánoce s květinou, Čas zvonků vánočních, Trhy uměleckých řemesel, Zpívání u vánočního stromu, jarní a podzimní koncert Novoměstské filharmonie, Dětský silvestr a mnoho dalších jednorázových kulturních a společenských akcí. Všechny tyto akce vznikají díky organizátorům, kterým nechybí nápady a nadšení. Jsou to především Městský klub, Městské muzeum, Městská knihovna, Zámek rodiny Bartoň-Dobenín, a v neposlední řadě město Nové Město nad Metují.

V našem městě působí celá řada sportovních klubů, které nabízí široké spektrum sportovního vyžití. Jsou to Sportovní klub (atletika, volejbal, lukostřelba, sportování tělesně postižených), TJ Spartak

(lední hokej, krasobruslení), Městský fotbalový klub (fotbal), TJ Sokol Nové Město nad Metují (cyklistika, šplh na laně, jóga, společenský tanec, parkur), TJ Sokol Krčín (národní házená), Sokol Vrchoviny (horolezectví, šachy), TENNIS CLUB (tenis), TTC (stolní tenis), Volejbalové centrum nad Metují (volejbal), Florbalová škola (florbal), Aeroklub (parašutismus, motorové a bezmotorové létání), Pohybové centrum (aerobic), Yoshinkan (karate), Lyžařský klub (lyžování), Plavecký oddíl (plavání), TJ Sport pro všechny (gymnastika, brännball, všeobecná sportovní příprava), Klub českých turistů (turistika), Nezávislá společnost Luštinec (malá kopaná), SK Krčínský prak (soutěže ve střelbě prakem).

K sportovním činnostem lze využívat areál gen. Klapálka s 400 m atletickou dráhou, fotbalovým hřištěm s umělým povrchem, tenisovým a volejbalovým kurtem, Dům zdraví se saunou a bazénem, zimní stadion, areál Sokola Krčín s hřištěm na házenou s umělým povrchem, kurtem na volejbal a sokolovnou, areál Sokola Nové Město nad Metují s hřištěm na házenou, volejbalovým kurtem a sokolovnou, sportoviště Sokola Vrchoviny s umělou a přírodní horolezeckou stěnou, hřiště na malou kopanou v Luštinci, areál letiště.

Do zaměstnání a do škol jezdí z Nového Města denně velké množství obyvatel a to především do Náchoda, v menší míře potom do Hradce Králové, Prahy, České Skalice a Dobrušky. Do Nového Města nad Metují dojíždějí především z obcí ve správním obvodu, z Náchoda a Dobrušky.

Město prošlo celkem rozumným urbanistickým vývojem, tzn., že se jedná o město se smíšenou zástavbou. Lze to charakterizovat tak, že ve městě jsou sídliště bytových, vícepodlažních domů, sídliště rodinných domků a sídliště smíšená, historické centrum a městská památková rezervace. Co je zajímavé, že na rozdíl od jiných srovnatelných měst má Nové Město podstatně větší podíl zástavby rodinných domů a zájem občanů z jiných měst a obcí o stavění ve městě trvá.

Využití volného času úzce souvisí s možností, kde lze tento volný čas trávit a s chutí jednotlivců či skupin se sebou a pro sebe něco udělat. Co se týká hřišť a sportovních pláček pro mládež, není situace v Novém Městě nad Metují ideální, ale postupně se zlepšuje. Velice využívaný je sportovní „pláček“ v ulici Jaromíra Johna, kde došlo k opravě oplocení a položení umělé trávy. Dalším místem je hřiště mezi ZŠ Malec, SOU a stadionem gen. Klapálka, kde se položila umělá tráva a vybudoval skatepark. Tento areál je v současné době hojně využíván. Ve městě je i celá řada malých dětských hřišť a sportovních pláček, které se celoročně udržují a postupně modernizují.

Statistické ukazatele

Počet obyvatel:

rok	celkem	ženy	muži	průměrný věk
2014	9 583	4 991	4 642	43,75
2015	9 502	4 910	4 592	44,13
2016	9 478	4 896	4 582	44,52

Velikost populace ve věku:

Rok	0 – 14 let	15 – 29 let
2014	1 348	1 640
2015	1 249	1 591
2016	1 319	1 535

Další sociální ukazatelé:

Rok	2014	2015	2016

Nápad trestné činnosti	156	122	99
nezaměstnanost	4,1 %	3,2 %	2,5%
počet vyplacených sociálních dávek závislých na výši příjmu	1 922	1 958	1 568

Statistika sociálně-právní ochrany dětí

Rok	2014	2015	2016
Počet nově evidovaných spisů Om	166	151	128
Počet nově evidovaných spisů NOm	9	12	20
Počet klientů kurátora pro mládež	56	54	51
Počet dětí v ústavní výchově	4	3	3
Počet dětí v pěstounské péči	18	23	18
Počet dětí v péči jiné osoby	4	2	6
Počet dětí s nařízeným dohledem	16	14	20
Počet dětí CAN	12	20	38

Institucionální analýza

Obec
<ul style="list-style-type: none"> - oblast prevence kriminality zajišťována v samostatné působnosti - § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů - zpracovává vlastní strategii prevence kriminality a analýzy kriminality - zřizuje pozici manažera prevence kriminality, který koordinuje činnosti pracovní skupiny pro prevenci kriminality - realizuje vlastní aktivity a projekty na svém území z vlastních zdrojů

- vyhodnocuje plnění přijatých preventivních opatření

Městská policie

- zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku
- podílí se na prevenci kriminality v obci – preventista městské policie
- řídí a koordinuje činnost asistenta městské policie

Městský úřad Nové Město nad Metují

- oddělení sociální prevence – sociální kurátor pro děti a mládež, protidrogový koordinátor, sociálně-právní ochrana dětí, psycholog sociálně-právní ochrany dětí
- odbor sociálních věcí – sociální kurátor
- oddělení školství, sportu a příspěvkových organizací
- oddělení dopravy a silničního hospodářství – přestupky v dopravě
- oddělení vnitřních věcí – přestupková řízení

Centrum prevence Mandl – organizační složka města zařazená na oddělení sociální prevence

- sociální služba sociální rehabilitace pro lidi se sociálních handicapem – podpora a pomoc při vyjednávání s institucemi, pomoc a podpora v domácnosti, zprostředkování kontaktu se společenských prostředím, práce se skupinou, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti

Krajský úřad Královéhradeckého kraje

- zpracovává krajskou koncepci prevence kriminality
- realizuje preventivní politiku v samostatné působnosti prostřednictvím manažerů prevence kriminality
- koordinuje aktivit v oblasti prevence kriminality na území celého kraje
- zprostředkovává informace mezi ministerstvy a obcemi
- účastní se dotačního řízení MV pro oblast prevence kriminality, v této oblasti realizují i vlastní dotační aktivity
- podporuje preventivní aktivity a projekty kraje a obcí na svém území rovněž i z vlastních zdrojů

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky

- podpora služeb pro rodiny, které mají preventivní a podpůrný charakter a to prostřednictvím podpory nestátních neziskových organizací v oblasti podpory rodiny a s tím spojené dotační tituly

Ministerstvo vnitra České republiky

- realizace specifických cílů ze Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 - 2020
- odbor prevence kriminality – dotační titul na prevenci kriminality
- metodika tvorby strategií, kriminologických analýz, výzkumů

Policie ČR

- prevenci kriminality upravuje Koncepce prevence kriminality Policie ČR na léta 2014 - 2016
- úkolem policie je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, přecházet trestné činnosti a plnit úkoly vymezené zákonem
- preventivní činnost policie zajišťují zaměstnanci zařazení na oddělení tisku a prevence a to především na úrovni krajů, jedná se více o sociální prevenci (besedy na školách), chybí dostatečná situační prevence
- chybí dostatečné finanční zajištění
- zajištění prevence kriminality na úrovni územních odborů a základních útvarů je v kompetenci jednotlivých krajských ředitelství, nadále přetrvávají nedostatky v personálním zajištění, prevence kriminality tak zůstává Policií ČR nedostatečně pokryta

Oblast školství

- základní dokument pro oblast prevence - „Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018
- tvorba minimálních preventivních programů škol
- zapojování škol do dotačních řízení v rámci programů na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování u dětí a mládeže v lokalitě:
  - tři mateřské školky, jejichž součástí jsou i dvě speciální třídy pro handicapované děti
  - tři základní školy, které poskytují úplné základní vzdělání
  - jedna základní škola speciální NONA, která je soukromé školské zařízení pro děti s mentálním postižením a kombinovanými vadami. Součástí této školy je Stacionář NONA o.p.s., který je denní zařízením pro mentálně postižené děti a mladistvé s kombinovanými vadami
  - dvě střední školy, jejichž zřizovatelem je Královohradecký kraj, tyto školy zajišťují širokou nabídku studijní a učebních oborů, přičemž součástí jedné je základní škola pro děti se specifickými výukovými potřebami
  - základní umělecká škola, která vyučuje hudební, taneční a výtvarné obory

Oblast zdravotnictví

- tři pediatři
- šest praktických lékařů pro dospělé a další specializovaná zařízení
- nemocnice Nové Město nad Metují – psychiatrická ambulance, lůžkové oddělení, adiktologická poradna

Úřad práce

- vede evidenci uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání
- podílí se na sociálně právním a profesním poradenství v oblasti zaměstnanosti
- vyplácí dávky státní sociální podpory, dávky hmotné nouze
- finančně zajišťuje asistenta městské policie

Probační a mediální služba

- systém komplexního a specializovaného poradenství pro oběti trestných činů
- právní informace, psychosociální podpora, zprostředkování mediace (mimosoudního řešení sporu mezi obětí a pachatelem)

Lexus Hradec Králové

- Ambulantní centra
- K-centra
- Centrum adiktologických služeb
- Centrum drogových služeb ve vězení
- poskytuje adiktologické a sociální služby pro osoby ohrožené užíváním drog a osoby jim blízké
- provádí výzkumnou činnost v oblasti užívání drog
- provádí osvětovou činnost v oblasti užívání drog

Semiramis Nymburk

- Centrum primární prevence poskytuje služby v oblasti specifické primární prevence rizikového chování na druhé stupni základních škol
- Centrum terénních programů poskytuje sociální a adiktologické služby uživatelům drog v jejich přirozeném prostředí za účelem minimalizace rizik spojených s užíváním drog a ochrany veřejného zdraví

Medeora Hradec Králové

- psychoterapeutické, psychologické a adiktologické služby – osobní problémy, závislosti, partnerské obtíže, výchova dětí a rodinná problematika

Mateřské centrum Na Zámečku o.p.s. Nové Město nad Metují

- zajišťuje provoz herny pro setkávání rodičů s dětmi na MD a RD pět dní v týdnu, nabízí pestré programy pro celé rodiny, přednášky a kurzy pro rodiče a krátkodobé hlídání dětí

Klub Vánek Nové Město nad Metují

- iniciativa rodičů zdravotně postižených dětí
- pořádání kulturních a sportovních akcí, prázdninové a víkendové pobyty, sociální poradenství pro rodiny se zdravotně postiženými dětmi

Občanské sdružení První řešení

- cílem sdružení je organizovat víkendové a zátěžové pobyty, volnočasové aktivity pro děti a mládež, pořádání přednášek, besed, koncertních a kulturních akcí, preventivní programy, organizace a propagace skateboardingu

Salinger Hradec Králové

- Středisko Stopa čápa - provázení, vzdělávání, psychická a informační podpora náhradním rodinám s cílem vytvořit stabilní a fungující pěstounskou rodinu, podpora náhradních rodičů v rozvíjení pozitivních vztahů mezi přijatým dítětem a jeho biologickými rodiči
- Středisko Triangl - program sanace rodiny, program Triangl, program Ancora

Dětský diagnostický ústav Hradec Králové

- diagnostické pobyty dětí – komplexní vyšetření zdravotní, psychologické, speciálně pedagogické
- smluvní pobyty - střediska výchovné péče Návrat Hradec Králové, Pyramida Pardubice – Rybitví
- ambulantní péče - Středisko výchovné péče Kompas Náchod – individuální a skupinová terapie, rodinná terapie, podpůrné skupiny rodičů

Pedagogicko-psychologická poradna Náchod

- školní zralost
- školní metodik prevence

Speciální pedagogické centrum Náchod

- zajišťuje pro děti, žáky a studenty s vadami řeči, pro děti a žáky s mentálním postižením a jejich zákonné zástupce, pro školy a školská zařízení informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost, poskytuje odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči a napomáhá při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání

Dětská psychiatrická ambulance Náchod

- psychiatrická ordinace pro děti a mládež

Centrum duševního zdraví Náchod

- psychiatrická ordinace pro dospělé

Oblastní charita Hradec Králové

služby:

Intervenční centrum Hradec Králové

- poskytuje podporu, poradenství a provázení lidem ohroženým domácím násilím a jejich blízkým

- krizová intervence, psychologické poradenství, podpůrné, psychoterapie, sociálně právní poradenství, právní poradenství

Domov pro matky s dětmi

- pomoc matkám nebo otcům s dětmi, kteří nejsou schopni samostatně řešit svoji nepříznivou situaci spojenou se ztrátou bydlení, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Dům Matky Terezy, středisko sociálních služeb pro lidi bez domova

- denní centrum, azylový dům, sociální rehabilitace, noclehárna

Poradna pro lidi v tísni

- základní sociální a odborné poradenství pro osoby v krizi, dlouhodobě nepříznivé životní situaci, oběti trestné činnosti

Sociální šatník

- poskytnutí oblečení, obuvi, nádobí, hraček

Středisko rané péče Sluníčko

- pomoc rodinám dítěte ve věku od narození do sedmi let s tělesným, mentálním nebo kombinovaným postižením, s problémy vývoje z důvodu nepříznivého zdravotního stavu, s autismem, se zrakovým postižením

Farní charita Náchod

služby:

Dům na půli cesty

- cílovou skupinou jsou osoby po dosažení zletilosti opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popř. pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby, osoby po odchodu z nefunkční rodiny a ulice
- zajišťuje pomoc a podporu v nepříznivé sociální situaci a to zajištěním bezpečné a odborné sociální služby s cílem zapojení uživatele do samostatného běžného života včetně minimalizace závislosti na sociální pomoci

SV. ANNA Domov pro matky s dětmi

- pro matky s dětmi ve své péči, gravidní ženy
- dočasné ubytování, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti - pomoc ve výchově a péči dětí, pomoc v hospodaření - možnost řízeného hospodaření, zprostředkování návazných zdrojů a odborné pomoci, nácvik praktických dovedností, základní materiální zajištění, podpora při rozvíjení vlastních možností a schopností uživatele

Asociace občanských poraden – poradna Náchod

- dluhová problematika, sociální podpora, sociální péče, bydlení, rodina, majetek, náhrada škody, sousedské vztahy, ochrana spotřebitele, občanství a lidská práva, krizové životní situace

Junák - český skaut, středisko ÚTA Nové Město nad Metují, z. s.

- podporuje rozvoj osobnosti mladých lidí, jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností

Domov dětí a mládeže Stonožka Nové Město nad Metují

- osvětová činnosti a prevence sociálně-patologických jevů
- táborová činnost
- volnočasové aktivity

Městská knihovna Nové Město nad Metují

- zapojení do dotačního titulu města
- kulturní aktivity se zapojením široké veřejnosti

Kriminologická analýza

Město Nové Město nad Metují leží na severovýchodě Královéhradeckého kraje v okrese Náchod, v prostoru mezi Krkonošemi a Orlickými horami v blízkosti česko-polského pomezí. Město má typický podhorský charakter a protéká jím řeka Metuje, která spolu se skalnatým ostrohem historického centra představuje typickou dominantu města. Městem prochází železniční trať č. 026 (Týniště nad Orlicí – Otovice) a silnice 1. třídy č. I/14 ze směru od Brna, která se v Náchodě spojuje s mezinárodní silnicí č. E 67 ve směru do Polské republiky. Hraniční přechod Náchod – Kudowa Zdroj je od Nového města nad Metují vzdálen 13 km. Nové Město nad Metují je svojí rozlohou 23,12 km² a počtem obyvatel 9 502 druhým největším městem v regionu. Největším městem regionu je okresní město Náchod, které je od Nového Města nad Metují vzdáleno 10 km.

Obecně lze konstatovat, že Nové Město nad Metují patří k nejbezpečnějším lokalitám regionu, avšak blízkost mezinárodní tranzitní tepny do Polské republiky a blízkost okresního města, významně ovlivňují faktory kriminality i nápad trestné činnosti. Je tedy zapotřebí počítat i s trestnou činností, která má bezprostřední vliv na bezpečnost ve městě, ale je zjištěna nebo odhalena na jiném místě regionu a tudíž není Novému Městu nad Metují statisticky přičtena. Srovnáme-li údaje o kriminalitě z okolních měst a údaje o kriminalitě v příhraničních oblastech Polské republiky a vezmeme-li v potaz pravděpodobnou fluktuaci pachatelů trestné činnosti, tak potom obraz, který by za jiných okolností vycházel pouze ze statistických údajů, nebude až tak příznivý.

Porovnání základních druhů kriminality (zdroj: Policie České republiky):

Rok	Počet trestných činů	Počet trestných činů	Počet trestných činů (hospodářská kriminalita)	Ostatní

	(celková kriminalita)	(obecná kriminalita)		
2014	10 181	7 105	1 388	1 688
2015	8 575	5 721	1 330	1 524

(Statistické údaje za celý územní odbor PČR Náchod)

Nápad trestné činnosti v regionu (zdroj: Policie České republiky)

Bezpečnostní situace (nápad trestné činnosti v regionu)	2014	2015	Rozdíl	Index 2014
Počet evidovaných trestných činů (přečinů i zločinů)	156	122	- 34	162,7

(Statistické údaje za Novoměstský region)

Komentář:

Kriminalitu lze v obecném měřítku chápat jako souhrn všech spáchaných trestných činů. Trestné činy (podle nového trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.) rozlišujeme na přečiny a zločiny. Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Zločiny jsou pak ty trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nad pět let. Za zvlášť závažné zločiny považujeme ty trestné činy, kde horní hranice trestní sazby převyšuje deset let.

Kriminalitu můžeme též rozdělovat podle druhu na násilnou (např. vražda, ublížení na zdraví, loupež), mravnostní (např. pohlavní zneužití, kuplířství, šíření pornografie) dále pak hospodářskou (např. lichva, poškození věřitele, způsobení úpadku) a majetkovou (krádež, zpronevěra, podvod). Dále můžeme rozlišovat kriminalitu dospělých (týká se osob, které dovršily 18 rok věku) a kriminalitu mladistvých (týká se osob mezi 15 – 18 rokem života). Zde mluvíme o tzv. juvenilní delikvenci. U osob, které v době spáchání činu nedovršily patnáctý rok svého věku, mluvíme o kriminalitě dětské (taktéž predelikvence, dětská delikvence nebo prekriminalita). Typickým znakem predelikvence je skupinovitost, malá připravenost i promyšlenost.

Pachatelem se rozumí osoba, která svým jednáním naplnila znaky skutkové podstaty trestného činu, nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná. Za pachatele trestné činnosti lze považovat i toho, kdo ke spáchání činu užil jiné osoby, která není trestně odpovědná (např. nedostatek věku, nepřičetnost, omyl), popřípadě jednala v nutné obraně nebo krajní nouzi, anebo za jiných okolností vylučujících protiprávnost.

Obětí se rozumí osoba, které v důsledku trestného činu, vznikla škoda na zdraví. Za oběť se považuje i osoba pozůstalá po oběti, která v důsledku trestného činu zemřela, byla-li rodičem, manželem nebo dítětem zemřelého a současně v době jeho smrti s ním žila v domácnosti, nebo osoba, které zemřelý poskytoval nebo měl poskytovat výživu. Pokud osobě vznikla v důsledku trestného činu škoda na majetku, nehovoříme zde o oběti, ale o poškozeném.

Na základě výsledků statistik lze říci, že v Novém Městě nad Metují tvoří největší zastoupení v měřítku kriminality majetková trestná činnost. Tento trend je dlouhodobý a shodný téměř ve všech regionech. V našem případě je odrazem hned několika faktorů. Za prvé, Nové Město nad Metují je městem s dlouholetou průmyslovou tradicí, tudíž se na jeho území nachází sídla společností, z nichž některé patří mezi významné regionální zaměstnavatele. Tyto společnosti vytváří prostředí, které generuje dlouhodobá pracovní místa s možností dobrých výdělků a obvykle přitahuje lidi s vyšším vzděláním. Tito lidé pak logicky kumulují majetek, který je následně lákadlem pro osoby, jejichž jediným zdrojem obživy je trestná činnost majetkového charakteru.

Za druhé, je Nové Město nad Metují turisticky vyhledávanou lokalitou a v průběhu roku jej navštíví množství jak tuzemských, tak zahraničních návštěvníků. Tito návštěvníci pak u sebe mívají větší obnosy peněz, popřípadě jiné cenné věci, které často nechávají bez přímého dozoru. Tyto věci se pak stávají terčem pachatelů trestné činnosti, proto velkou část krádeží tvoří především vloupání do zaparkovaných vozidel. Ke vloupání do bytů dochází v Novém Městě nad Metují spíše ve výjimečných případech. K tomu samozřejmě může přispívat i fakt, že úroveň zabezpečení

nemovitostí obecně stoupá a nabídka mechanického i elektronického zabezpečení, které je na současném trhu dostupné, je více než široká. Nezanedbatelný vliv má také fakt, že stále vyšší procento lidí si hledá odborné informace na internetu a v důsledku toho si pořizuje kvalitnější a dokonalejší zabezpečení.

Krádeže vloupáním (porovnání let 2006-2015) – zdroj Policie České republiky

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
počet trestných činů	35	50	53	53	32	41	24	42	59	35

Krádeže prosté (porovnání let 2006-2015) – zdroj Policie České republiky

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
počet trestných činů	78	92	75	56	51	55	59	71	86	61

Násilná trestná činnost nepatří v Novém Městě nad Metují mezi příliš frekventované. V uplynulých letech byly nejčastější formou násilné trestné činnosti loupeže. Ze statistiky vyplývá, že v roce 2014 došlo v této oblasti k výraznému poklesu. Lze předpokládat, že ke snížení násilné kriminality výrazně přispěly i sekundární faktory jako např. nižší výskyt nočních barů a heren, dobře osvětlená veřejná prostranství (ulice, chodníky), prevence kriminality prováděná formou osvěty, apod. Na snížení kriminality má obecně vliv i častá přítomnost policejních hlídek a prevence prováděná policejními orgány v rámci výkonu jejich služby.

Trestná činnost mravnostního charakteru podobně jako násilná trestná činnost není v Novém Městě nad Metují výrazně zastoupena. Spíše se jedná o ojedinělé případy, kterým většinou nelze předejít. Mezi pachateli trestné činnosti mají největší podíl dospělé osoby, z nichž 50% tvoří již v minulosti trestaní recidivisté.

Násilná trestná činnost (porovnání let 2006 – 2015) – zdroj Policie České republiky

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
počet trestných činů	15	18	10	6	13	7	9	8	3

Pachatelé trestné činnosti:

Důležitým prvkem, který významně ovlivňuje trestnou činnost, je struktura pachatelů, jejich věk a kriminální zkušenost. V případě opakování trestné činnosti jedním pachatelem mluvíme o recidivě. Zvláště sledovanými kategoriemi pachatelů jsou recidivisté, nezletilí (do 15 let) a mladiství (15 - 18 let).

Komentář:

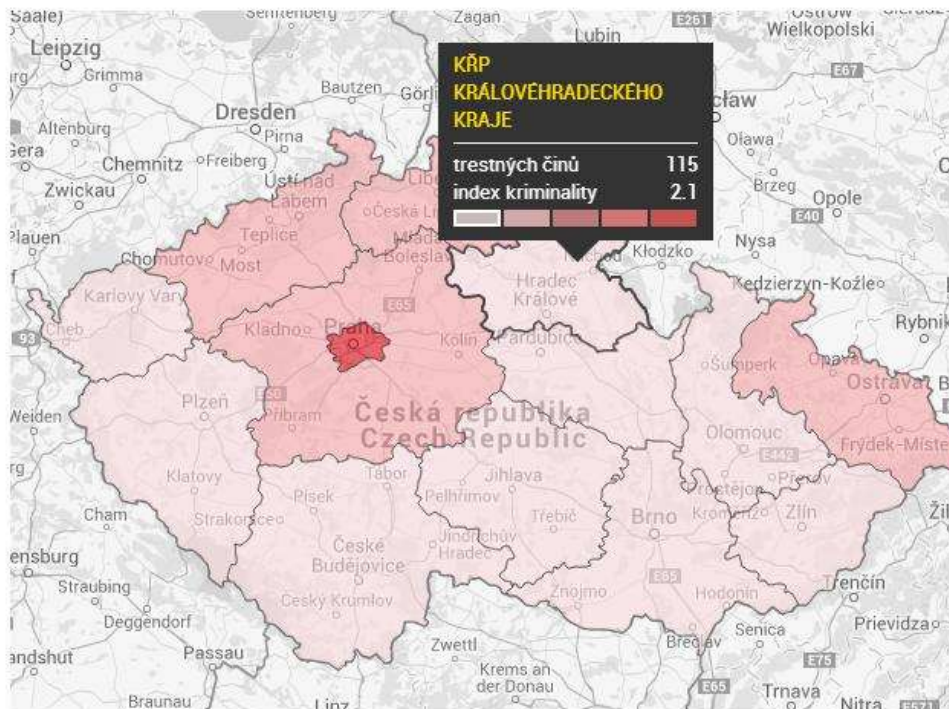
Pachatel je trestněprávní označení osoby, která je subjektem nějakého trestného činu, protože jej buď přímo sama či prostřednictvím jiného spáchala, pokusila se o něj, případně ho připravovala. Pokud daný trestný čin spáchalo více osob, jde o spolupachatele. Od osoby pachatele je potřeba odlišit další subjekty trestného činu, které jsou v pozici účastníka trestného činu, a to zejména organizátora (osoby, která trestný čin zosnovala nebo řídila), návodce (osoby, která v jiném vzbudila úmysl trestný čin vykonat) a pomocníka (osoby, která při spáchání trestného činu hlídala, nebo pomohla radou, utvrzováním v předsevzetí, atd.). Je ovšem nutno říci, že všechny tyto osoby jsou za trestný čin odpovědné stejně jako pachatel sám. Za trestný čin není odpovědný pouze pachatel, který v době spáchání trestného činu pro duševní poruchu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost,

nebo ovládat své jednání, anebo pachatel, který v době spáchání trestného činu nedovršil patnáctý rok svého věku.

Na strukturu pachatelů mají vliv i další faktory jako např. dosažené vzdělání, psychologické předpoklady, odolnost vůči stresové zátěži, příslušnost ke komunitě, aj. Nepříznivým trendem posledních let, který se týká i Nového Města nad Metují, je zvýšená koncentrace osob, které zpravidla nemají dokončené vzdělání, nestojí o zaměstnání a ve většině případů užívají omamné a psychotropní látky. Tito lidé pak nemají šanci sehnat obživu normálním (legálním) způsobem a ve snaze zabezpečit svoje alimentární potřeby se uchylují k páchání trestné činnosti. Obecně lze říci, že takoví lidé většinou pocházejí z neuspokojivých rodinných poměrů, kde nemají šanci osvojit si základní sociálně-praktické normy. To má následek apatii (v některých případech i averzi) k zavedeným společenským pořádkům, která dříve či později vede k destrukci rodinných i sociálních vazeb a přesunutí jedince na okraj společnosti. Tam se bohužel velmi snadno dostane do kontaktu s kriminálním prostředím.

Dalším nepříznivým trendem, který se nevyhýbá ani našemu regionu, je bezdomovectví. Osoby, u nichž došlo ať už jejich vlastní vinou nebo vinou prostředí k destrukci rodinných i sociálních vazeb, se velmi často stávají bezdomovci. Tyto osoby pak zejména v zimních měsících hledají přístřeší a vnikají do vybydlených nebo jinak neobývaných objektů. Také hledají útočiště ve veřejných prostorách jako například nádražní haly, podchody, knihovny, veřejné budovy, kde pak obtěžují ostatní spoluobčany nebo působí veřejné pohoršení. Řešení této problematiky je pro všechny zúčastněné subjekty velmi obtížné a zdlouhavé.

Mapa kriminality ČR (Královéhradecký kraj) – zdroj www.mapakriminality.cz

Přestupky (srovnání mezi roky 2013 – 2014)

	Počet obyvatel	Přestupky – absolutní počet	Index na 10 tis. obyvatel
--	----------------	-----------------------------	---------------------------

Druh	k 30.9.2014	Změna proti 30.9.2013	Rok 2013	k 30.9.2014	Změna 2013- 2014	Rok 2013	Rok 2014	Změna 2013- 2014 index	Změna 2013- 2014 (%)
Proti veřejnému pořádku	9 587	- 98	32	40	+ 8	33	42	1,27	27
Proti občanskému soužití	9 587	- 98	62	61	- 1	64	63	0,98	- 2
Proti majetku	9 587	- 98	142	130	- 8	148	135	0,91	- 9
Na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi	9 587	- 98	16	11	- 4	17	12	0,71	- 29

* tabulka zahrnuje všechny evidované přestupky (součet údajů PČR + MP)

Přestupky (za období od 1. 1. 2015 – 31. 12. 2015)

PŘESTUPKY PROJEDNANÉ V BLOKOVÉM ŘÍZENÍ	
Celkový počet projednaných přestupků	888
Přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu (vyjma překročení nejvyšší dovolené rychlosti)	681
Přestupky spáchané překročením nejvyšší dovolené rychlosti	45
Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi	0
Přestupky proti veřejnému pořádku	45
Přestupky proti občanskému soužití	13
Přestupky proti majetku	26
Ostatní přestupky	78

PŘESTUPKY OZNÁMENÉ SPRÁVNÍM ORGÁNŮM	
Celkový počet oznámených přestupků	12
Přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích (vyjma překročení nejvyšší dovolené rychlosti)	8
Přestupky spáchané překročením nejvyšší dovolené rychlosti	2
Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi	0
Přestupky proti veřejnému pořádku	0
Přestupky proti občanskému soužití	2
Přestupky proti majetku	0
Ostatní přestupky	0

* tabulka zahrnuje přestupky evidované Městskou policií

Mezi nejčastější přestupky patří přestupky proti majetku, které zahrnují především drobné krádeže. Pachatelé těchto krádeží jsou především příslušníci komunit (narkomani, bezdomovci, nepřízpůsobiví), kteří tímto způsobem získávají prostředky k obživě. V Novém Městě nad Metují je největší procento přestupků proti majetku řešeno v prodejnách supermarketů a smíšeného zboží. Zanedbatelné procento tvoří krádeže věcí a drobné elektroniky.

Přestupky proti občanskému soužití většinou tvoří drobná ublížení na zdraví, schválnosti a urážky zaznamenané při rodinných a sousedských sporech. Tyto spory se většinou nedají příliš efektivně vyřešit a tak často dochází k jejich opakování. To ostatně naznačují i údaje z tabulky, kdy ve sledovaném období došlo pouze k nevýraznému poklesu.

Přestupky proti veřejnému pořádku tvoří převážně rušení nočního klidu, znečišťování veřejných prostranství a neoprávněné zábory veřejných prostranství, veřejně přístupných objektů a veřejně prospěšných zařízení. K rušení nočního klidu dochází jak fyzickými osobami, tak podniky (restaurace, kavárny, bary), které nedodržují dobu nočního klidu, případně výjimky udělené orgány města. Se vzrůstajícím počtem podniků, které mají provozní dobu přes půlnoc, se procento těchto přestupků úměrně zvyšuje.

Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi jsou vymezeny v § 30 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů. Většinou se jedná o přestupky na úseku užívání alkoholických nápojů, ale v Novém Městě nad Metují byly v minulosti zaznamenány i přestupky prodeje alkoholu a tabákových výrobků mladistvým konzumentům.

Další nezanedbatelnou kategorií jsou přestupky spáchané v dopravě. Tyto přestupky tvoří převážně nesprávné parkování a překročení nejvyšší dovolené rychlosti. Následující tabulka naznačuje vývoj v letech 2013 - 2015.

Přestupky v dopravě			
Rok	Počet přestupků	Vyřešeno blokově	Vyřešeno oznámením
2013	888	645	20
2014	825	623	9
2015	900	888	12

* uvedený údaj je pouze za městskou policii

Závěry:

Protiprávní činnost můžeme hodnotit z mnoha různých aspektů a úhlů pohledu. V našem případě se nabízí využití statistik Policie České republiky a Městské policie. Je ovšem třeba zdůraznit, že žádná statistika nepodává stoprocentně přesný obraz o kriminalitě. Odráží se v ní pouze trestné činy a přestupky, které byly dotčeným orgánům oznámeny, případně ty, které byly zjištěny při výkonu jejich služby. Musíme tedy brát v potaz i skutečnost, že existují protiprávní činy, které se staly a nikdy oznámeny nebyly. Mezi typické případy latentní kriminality patří např. násilí v rodině (např. násilí na seniorech, domácí násilí). Také sem patří případy, kdy došlo ke stíhání pachatele, ale z nějakých důvodů nebyl vynesena odsuzující rozsudek a také případy, kdy jsou pachatelé stíháni pro více trestných činů, ale odsouzeni pouze pro některé z nich. Vzhledem k faktu, že odborné prameny uvádějí, že latentní kriminalita může dosahovat několiknásobku kriminality odhalené, je zřejmé že se jedná o zkreslení značné.

V obecné rovině lze tedy říci, že Nové Město nad Metují patří mezi nejbezpečnější města a to nejen v rámci Královéhradeckého kraje. Je ovšem nutno dodat, že je zde několik významných faktorů, které mohou ovlivnit bezpečnostní situaci ve městě. Za prvé se jedná o bezprostřední blízkost hranic s Polskou republikou, kde je více než pravděpodobné, že může dojít k tzv. prolínání příhraniční kriminality. Jsou známy případy, kdy pachatelé z Polska působili na území České republiky a po provedení činu se vrátili domů. Vzhledem k otevřenosti Schengenského prostoru, takovou situaci nelze vyloučit, ani jí nikterak předejít.

Za druhé je nutno brát v potaz přítomnost silnice I. třídy (I/14) a strategickou polohu města, které leží v prostoru mezi Krkonošemi a Orlickými horami. Nelze tedy vyloučit, že úniková trasa pachatelů trestné činnosti nepovede právě přes město. Nadto Nové Město nad Metují patří mezi turisticky významné lokality, čímž se stává pro některé skupiny pachatelů enormně zajímavým. Za třetí nutno doplnit, že ani město není ušetřeno problémů s drogovou problematikou. Procento drogově závislých roste a současně s ním vzrůstá i latentní kriminalita. Právě blízkost okresního města představuje v tomto směru jisté riziko, neboť se může stát, že drogoví dealaři budou hledat pro své podnikání „klidnější lokalitu“. V minulosti bylo zahájeno proti několika hlavním drogovým dealerům trestní stíhání a valná většina na ně napojených osob region opustila. Bohužel v současné době se některé tyto osoby vrací. Nejčastěji užívanými drogami v regionu je marihuana a pervitin. Podle oficiálních statistik se za posledních 10 let počet uživatelů pervitinu v ČR zvedl o cca 80%. Obě tyto drogy jsou oblíbeny zejména pro svoji cenovou dostupnost.

Rizikovými lokalitami ve městě jsou non-stop bar Rychta a jeho okolí, autobusové nádraží Rychta resp. boční uličky a zákoutí, objekt bývalých kasáren a přilehlá část Františku. Z pohledu koncentrace nežádoucích osob také parkoviště u supermarketů Penny a Albert a sídliště Malecí. Zde je nejčastěji zaznamenána koncentrace závadových osob a řeší se zde také nemalá část přestupků proti majetku a proti veřejnému pořádku.

Mezi nejvíce ohrožené skupiny ve městě patří i nadále děti školního věku a senioři. Právě na seniory cílí svoje „obchodní“ aktivity různé podvodné společnosti a podomní prodejci. Ti se pod různými záminkami snaží vloupat do obydlí a nabídnout k podpisu nevýhodné smlouvy, případně seniory okrást. Město se s těmito „prodejci“ snaží bojovat všemi možnými prostředky, proto byl také na území města vydán zákaz podomního prodeje a Městská policie se této problematice intenzivně věnuje. Další skupinou jsou podvodní prodejci, kteří inzerují zboží na internetu a požadují platby na účet předem, přičemž zaplacené zboží nepošlou.

Pro další období považujeme za nutné zaměřit se na seniory a využít všech dostupných prostředků k posílení jejich ochrany. K této skupině by také měla směřovat preventivní opatření a osvětové aktivity. Dále je zapotřebí pokračovat v boji s drogovou kriminalitou a opatření směřovat zejména na práci s mládeží, která je drogami nejvíce ohrožena. Také by bylo dobré pokračovat v nastoleném trendu zvýšeného monitoringu a následného vytěšňování závadových osob z okolí škol a centra města. Město v tomto směru již učinilo příslušné kroky a realizovalo rozšíření městského kamerového systému, který v současné době pokrývá všechny rizikové body a je pod stálým dohledem městské i státní policie.

Taktéž by se nemělo zapomínat na oblast gramotnosti v oblasti užívání internetu a informačních technologií a neustále klást důraz na obezřetnost při sdílení dat a osobních informací.

Rizikové jevy

Dlouhodobým sledováním a vyhodnocováním situace v lokalitě Nového Města nad Metují byly definovány tato níže uvedená rizika, se kterými se v různé míře setkáváme a na jejichž řešení se oblast prevence rizikového chování zaměřuje. Strategie je zpracována na dobu čtyř let, proto se zde podrobněji zabýváme i rizikovými jevy, které se v naší lokalitě nevyskytují příliš často, ale riziko výskytu je reálné.

Kriminalita ve virtuálním prostředí - internetová kriminalita

Vlivem nových technologií se neustále vyvíjí, mění oblast kriminality, která se takto přizpůsobuje novým podmínkám.

Mezi kriminalitu ve virtuálním světě patří trestné činy z oblasti:

- majetkové – podvody, phishing, zneužití identity, obchodování s kradenými věcmi
- zásahu do osobních práv – stalking, nebezpečné vyhrožování, kyberšikana
- sexuálně motivovaných trestných činů – zneužití, dětská pornografie
- extrémismu
- porušování autorských práv

Mezi oběti patří prakticky všechny skupiny obyvatelstva. Tato trestná činnost bývá obvykle velmi sofistikovaná, pachatel se těžko odhaluje, oběť dlouho nerozpozná, že je obětí trestné činnosti. V poslední době se zjišťuje větší výskyt sexuálně motivovaných trestných činů, jejichž obětí jsou děti do 15 ti let věku.

Party rizikové mládeže a jejich způsob trávení volného času

Jedná se o skupiny dětí a mládeže, které se vyskytují v rizikových místech lokality, vykazují znaky rizikového chování a stýkají se s rizikovými, již dospělými občany. Tyto skupiny jsou složeny z dětí a mládeže, které se nevěnují organizované volnočasové činnosti a volný čas tráví „na ulici“ bez dostatečného dohledu svých zákonných zástupců.

Alkohol a jiné drogy u dětí a mladistvých

Užívání alkoholu a jiných drog dětmi a mladistvými se zabývá studie ESPAD (Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách). Tato studie je největší celoevropskou studií zaměřenou na

zjištění rozsahu užívání návykových látek u dospívajících. Hlavním cílem projektu ESPAD je podat přehled o rozsahu užívání legálních a nelegálních drog mezi mládeží a porovnat ji se situací v ostatních evropských zemích. Dalším cílem projektu je sledovat trendy ve vývoji situace od roku 1995 a analyzovat základní kontextové vztahy u vybraných indikátorů návykového chování. Význam projektu spočívá ve vysoké míře srovnatelnosti výsledků, které je dosaženo důslednou aplikací jednotné výzkumné metodologie ve všech zemích zapojených do projektu. Projekt je realizován každé 4 roky od roku 1995, v roce 2011 tak proběhla již pátá vlna studie. V porovnání s evropskými vrstevníky česká mládež konzumuje nadprůměrné množství alkoholu, navíc procento nadměrně konzumujících se neustále zvyšuje.

Šikana na školách

Šikana je mimořádně nebezpečná forma násilí a agrese. V místech jejího výskytu dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, který je nezbytný pro harmonický rozvoj osobnosti a efektivní výuku. Šikana často zůstává dlouho skryta. U obětí šikany může docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu. Jako nástroj pomoci při řešení šikany ve školních zařízeních vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Metodický pokyn k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních., který mají všechny školy k dispozici. Metodický pokyn upravuje a vysvětluje vnější charakteristiky šikanování, projevy šikanování, odpovědnost školy chránit děti před šikanou. Jako nejúčinnější formu, jak ochránit děti před šikanou, doporučuje tvorbu Školního programu proti šikanování. Program v sobě zahrnuje metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování. Předpokladem jeho fungování je dobrá všeobecná prevence rizikového chování ve škole. Základním předpokladem pro úspěšné řešení šikanování ve škole je orientace vedení školy v metodice, organizaci a právní problematice šikanování a dále škola má vyškoleného minimálně jednoho odborníka na řešení šikany. Ten dokáže kvalifikovaně odhadnout stádium a formu šikany a rozhodnout, zda řešení zvládne škola sama nebo zda si povolá odborníka. Dalším předpokladem je, že škola pak kvalitně spolupracuje s odborníky, tedy návaznými službami, jako je pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče a dalšími subjekty.

Záškoláctví

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence) základní či střední školy ve škole. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Nezřídká je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince. Prevence záškoláctví je součástí školního řádu, školní docházku eviduje třídní učitel a v případě podezření na záškoláctví se obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka, nebo může požádat o spolupráci věcně příslušný správní orgán. Prevence záškoláctví, způsob omlouvání nepřítomnosti žáků, řešení neomluvené nepřítomnosti a postup zúčastněných subjektů je ošetřen Metodickým pokynem MŠMT „K jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“. Školy si upravují postup pro případy záškoláctví interně, takže se liší v počtu neomluvených hodin, které jsou již vymezovány jako porušení školního řádu a jsou obvykle postihovány kázeňsky (napomenutí a důtky, podmíněčné vyloučení ze školy a vyloučení ze školy u žáku kteří mají ukončenou povinnou školní docházku) či sníženou známkou z chování.

Kategorie záškoláctví lze rozdělit takto:

- Právě záškoláctví – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí
- Záškoláctví s vědomím rodičů – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti
- Záškoláctví s klamáním rodičů - existují děti, kteří dokážou přesvědčit rodiče o svých zdravotních obtížích, po které nemohou jít do školy a rodiče jim absenci omlouvají pro tyto zdravotní důvody, tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů

- Útěky ze školy – někdy se tomuto typu říká interní záškoláctví, kdy žáci do školy přijdou, nechají si zapsat přítomnost a během vyučování na několik hodin odejdou, přičemž zůstávají v budově školy nebo ji na krátkou dobu opustí
- Odmítání školy – některým typům žáků činí představa školní docházky psychické obtíže, např. v důsledku problémů ve škole souvisejících s obtížností učiva, při strachu ze šikany, či výskytu školní fobie nebo deprese.

Zadluženost rodin, chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost

Zadluženost rodin se stává klíčovým tématem současnosti. Mnohdy úzce souvisí s nezaměstnaností a následnou chudobou, což je sociální status člověka, vyznačující se hmotným nedostatkem. V České republice neexistuje extrémní chudoba, přesto je stát nucen vynakládat nemalé prostředky na boj s chudobou. Hranice chudoby byla v roce 2015 stanovena jako měsíční příjem 9901 Kč pro samostatně žijící osobu, pro samoživitele s dítětem do třinácti let věku 12 872 korun, pro dva dospělé 14 852 Kč, pro čtyřčlennou rodinu 20 793 korun a pro rodiče se třemi dětmi 27 724 Kč měsíčně. Pod touto hranicí žilo v roce 2014 9,7 % obyvatelstva. Tento problém v sobě nese riziko stát se obětí trestné činnosti i pachatelem trestné činnosti. Zadluženost je jednou z nejčastějších příčin páchaní trestné činnosti či návratu k ní.

ČSÚ vyhodnocuje ještě stav materiální deprivace. Tou trpí každý, komu se nedostávají prostředky na alespoň čtyři z devíti sledovaných položek: barevná televize, telefon, pračka, auto, dostatečné vytápění bytu, jíst maso každý druhý den, zaplacení neočekávaného výdaje ve výši 9600 korun, uhrazení týdenní dovolené všem členům rodiny a jistota, že včas zaplatí nájemné či splatí úvěr. Touto deprivací trpí 6,7 % občanů, celoevropský průměr je přes 9 %.

Výherní automaty – patologické hráčství

někdy nazývané jako gamblerství, závislost na automatech apod. patří mezi tzv. návykové a impulzivní poruchy, které jsou charakterizovány třemi základními znaky:

- neschopnost odolat impulsu, pokušení, přestože dotyčný ví, že jeho jednání je nežádoucí, nedokáže odolat hře a také není v ní schopen přestat
- napětí, předcházející tomuto jednání, které dotyčný nedokáže snížit jinak, než tak, že začne hrát
- hraní je spojeno s pocitem uspokojení, gambler prožívá příjemné vzrušení, jehož intenzita je přímo úměrná výši hazardu, riziku ztráty.

Varovné signály

- člověk hraje častěji a hazardní hra mu zabírá čas, který by mohl trávit (případně dříve trávil) mnohem užitečněji a příjemněji
- zanedbává školu, práci, rodinu, přátele a zájmy
- začne lhát, podvádět, někdy i krást
- ve vztahu ke hře se špatně ovládá - pokračuje v hraní i tehdy, když je v jasném rozporu s jeho zájmy
-

Tři stádia hazardního hraní

- Stadium výher – hazardní hra začíná nenápadně, podobně jako mnoho jiných potíží. Na samém počátku je optimismus, což podporuje fantazie o výhře. Takový člověk hraje příležitostně a slast z výher ho vede k tomu, že hraje častěji a zvyšuje své sázky.
- Stadium ztrát (prohrávání) – jedinec ztrácí kontrolu nad svým hraním, častěji hraje sám. V období prohrávání, které neutichá, se může snažit hru regulovat či s ní přestat. Obsah myšlenek je zaplněn hazardem, na který není schopen přestat myslet. Víc lze, dostává se do dluhů a pociťuje z toho všeho neklid a podrážděnost. Trpí zaměstnáním a také rodinný život. Jelikož není schopen o svých trápeních mluvit, cítí se osamoceny. V tomto stadiu je riziko snahy získávat peníze nezákonným způsobem.
- Stadium zoufalství – jedinec zvyšuje sázky i čas trávený hazardním hraním. Můžou se dostavit pocity viny a zároveň ji hází na jiné. Ocítá se ve stavu paniky, kdy může vyhrožovat

a uvažovat nad sebevraždou nebo se v konečném důsledku obrací na pomoc přátel, rodinných příslušníků, které žádá o zaplacení dluhů. Je tlačěn soudním jednáním, podmíněným nebo nepodmíněným trestem, pociťuje odcizení od rodiny, osamělost, beznaděj, depresi, výčitky svědomí. Pro některé se stávají aktuálními alkohol a jiné návykové látky.

Otázka výherní automatů je v současné době velmi diskutovaná. Podíváme-li se na tuto problematiku prizmatem prevence kriminality, pak nelze nevidět dvě evidentní skutečnosti. Za prvé, výherní automaty jsou většinou instalovány v podnicích, kde se zároveň prodávají a konzumují alkoholické nápoje, což samozřejmě může vést k nezodpovědnému jednání a následnému vzniku závislosti (gamblerství). Za druhé, výherní automaty přitahují i osoby s nízkými příjmy nebo na sociálních dávkách, což dříve či později vede k jejich sociálnímu a ekonomickému propadu. Takto postižené osoby častokrát neumí vzniklou situaci efektivně řešit a ve snaze získat peníze páchají majetkovou trestnou činností. V Novém Městě nad Metují jsou výherní automaty instalovány v herna-baru na Rychtě, jehož okolí je v důsledku častého výskytu závadových osob v současnosti monitorováno městským kamerovým systémem.

Domácí násilí

Domácí násilí je fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah.

Klíčové znaky domácího násilí:

- Opakování a dlouhodobost – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek.
- Eskalace – od urážek se stupňuje k psychickému snižování lidské důstojnosti až k fyzickým útokům a závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život.
- Jasně a nezpochybnitelně rozdělení rolí osoby ohrožené a osoby násilné – domácí násilí nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde se role osoby násilné a osoby ohrožené střídají.
- Neveřejnost – probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly

Projevy domácího násilí:

- psychické násilí – zavražďování, zvýšená kontrola všeho, co ohrožená osoba dělá, kritizování, ponižování, vyhrožování a vydírání, fyzické násilí
- sociální násilí – izolace od příbuzných a přátel – zákaz přijímat návštěvy, svým chováním odrazovat návštěvníka od dalších návštěv, zákaz telefonovat, dívat se na TV, doprovázení např. k lékaři, na úřady
- ekonomické zneužívání – zamezení přístupu k financím (i vlastním), vydírání, vynucování přepsání bytu, nemovitosti
- sexuální násilí
- kombinace

Nový způsob řešení domácího násilí přinesl zákon č. 135/2006 Sb., který zakotvil nové oprávnění Policie ČR v podobě institutu vykázání, který může v ideálním případě vyústit až v soudí zákaz styku s postiženou osobou. Od 1. ledna 2007 je policie oprávněna, zjistí-li, že se v daném případě jedná o domácí násilí, násilnou osobu ze společného obydlí vykázat. Vykázání je preventivním opatřením směřujícím k ochraně ohrožených osob. Je ukládáno bez ohledu na případnou trestněprávní kvalifikaci jednání násilné osoby. Jinými slovy řečeno policie násilnou osobu vykáže vždy tehdy, zjistí-li, že se v dané věci jedná o případ domácího násilí. Současně pak může být jednání násilné osoby vyšetřováno v rámci trestního řízení, lze-li jednání násilné osoby kvalifikovat

jako trestný čin, případně, nedosáhlo-li jednání násilné osoby intenzity trestného činu, je prováděno přestupkové řízení.

Domácí násilí je jevem, který spadá do oblasti latentní kriminality, velmi obtížně se odhaluje a následně i prokazuje. Většinou se děje tzv. „za zavřenými dveřmi“ a postižená osoba se mnohdy bojí nebo stydí protiprávní jednání oznámit. Oběťmi domácího násilí mohou být osoby všech věkových kategorií tj. senioři i děti.

Poruchy příjmu potravy

jsou psychická onemocnění, kam řadíme

- mentální anorexii (úmyslné snižování váhy, které může vést až k úplnému odmítání potravy),
- bulimii (přejídání a následné vyzvracení potravy) a
- záchvatovité přejídání.

Často se může stát, že se tyto nemoci střídají, např. přejedení ⇒ zvracení ⇒ hladovka ⇒ přejedení.

Poruchami příjmu potravy může trpět opravdu každý bez rozdílu věku, pohlaví i životní úrovně. Poruchy příjmu potravy nejčastěji trpí dívky v období puberty, ale vyskytují se i případy, kdy onemocní lidé ve věku 40 let. Lidé, kteří jsou perfekcionisté, často nemoci propadnou ve snaze být dokonalí. Poruchy příjmu potravy ovšem nepostihují jen psychiku. Nemocní jsou na tom obvykle velice špatně i po fyzické stránce. Tato choroba může mít za následek i smrt.

V rámci výkonu sociálně-právní ochrany se s touto formou rizikového chování setkáváme i v naší lokalitě.

Nežádoucí jednání vůči své osobě – sebepoškození, sebevraždy

Sebeпоškození je záměrné a opakované ubližování si ve snaze vypořádat se s nepříjemnými duševními stavy. Projevuje se zraňováním vlastního těla a je signálem vážného psychického problému, jenž postižený nedokáže zvládnout jiným způsobem.

Rizikové skupiny

- Ti, kteří byli pohlavně zneužiti nebo sexuálně či tělesně týráni.
- Lidé, kteří zažili nějakou jinou pro ně velice „zlou“ událost (rozchod, hádky v rodině, škola aj...)
- Ženy, protože mají větší sklon sebeobviňovat se a vztahovat problémy na sebe.
- Mladí, protože jsou zatím nezralí a nemají dost zkušeností s řešením problémů a překonáváním překážek.
- Osoby s duševními poruchami.

V rámci výkonu sociálně-právní ochrany se s touto formou rizikového chování setkáváme i u dětí do 15 ti let věku, zaznamenány byly i sebevražedné pokusy u mládeže do 18 ti let věku.

Lhaní u dětí

Lhaní znamená tvrzení nepravdy. Může jít i o způsob obranného mechanismu, může se jednat i o momentální, pro jedince nepříjemnou situaci, který ji nedokáže aktuálně řešit jiným způsobem. Charakteristický je úmysl a vědomí nepravdivosti. Abychom mohli lhaní označit za poruchu, je důležitá frekvence a účel, který jedince ke lhaní vede. Důležitá je motivace a její důsledky. Lhaní nelze například konkrétně ve školním prostředí opomíjet, může být významným signálem možného dalšího negativního vývoje jedince. Při hodnocení lží je důležité zjistit, jak často dítě lže, komu lže nejčastěji, při jaké příležitosti, v jaké situaci a především proč, za jakým účelem.

Pouliční výtržnosti, rušení nočního klidu

Výtržnictví je trestný čin podle českého trestního zákoníku, jehož prostřednictvím je chráněno zejména klidné občanské soužití a veřejný pořádek. Spáchá jej ten, kdo se veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném dopustí hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí hrob, historickou nebo kulturní památku, anebo hrubým způsobem ruší přípravu nebo průběh organizovaného sportovního utkání, shromáždění nebo obřadu lidí.

Rušení nočního klidu je poměrně častou záležitostí i relativně malých měst. Vzhledem k tomu, že naše město patří mezi turisticky hojně vyhledávané lokality, tak zejména v letních měsících zaznamenáváme v této oblasti značný nárůst. Mezi nejčastější původce patří lidé ve věkovém rozmezí mezi 18 – 35 rokem, kteří se uvedeného jednání dopouštějí převážně ve skupinkách. U jednotlivců je takové jednání méně časté a spíše tvoří výjimky.

Vandalismus, sprejerství

Jako vandalismus se označuje svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku či podobných statků, které nepřinášejí pachateli žádné materiální obohacení a pro které pachatel zpravidla nemá žádný motiv - většinou tak koná jen pro vlastní potěšení či pro potřebu odreagovat se. Často k němu dochází pod vlivem alkoholu nebo drog.

Případy vandalismu jsou v našem městě zaznamenávány převážně v letních měsících a v období prázdnin. Pachateli jsou většinou mladí lidé, kteří tímto způsobem vybíjejí přebytečnou energii nebo přemíru frustrace. Nejčastěji se jedná o převrácené nádoby na odpad nebo poškozené dopravní značení. V případě zjištění viníka dochází většinou bez problémů k nápravě.

Rizikové chování v dopravě

Vzhledem ke stále se zvyšujícímu počtu dopravních prostředků a k vysokému počtu nehod na českých silnicích je nutné pečlivě dbát na zásady bezpečnosti v dopravním a silničním provozu. Tyto zásady se netýkají pouze řidičů, ale všech účastníků provozu, tedy také motocyklistů, cyklistů a chodců.

Za rizikové chování v dopravě můžeme označit zejména nedodržování ustanovení o nejvyšší dovolené rychlosti, dále nebezpečné předjíždění (především v nepřehledných úsecích) a nedodržování bezpečné vzdálenosti mezi vozidly. V poslední době také přibývá případů, kdy se řidiči plně nevěnují řízení a při jízdě používají mobilní telefony nebo jiná technická zařízení, čímž bezprostředně ohrožují bezpečnost silničního provozu.

Podvody

Podvod je čin, kterého se dopustí ten, kdo zneužije cizí nevědomosti k vlastnímu obohacení, resp. někoho za tímto účelem uvede v omyl. Typicky jde o vylákání peněz pod nějakou záminkou (dodání věci, záloha na elektřinu atd.), kterou ale podvodník nesplní a oběť tak o své peníze přijde. Nejčastější cílovou skupinou tohoto druhu podvodů jsou senioři.

Do této kategorie lze v našem městě zařadit především podomní prodejce, kteří nabízejí rozmanitý sortiment produktů nebo služeb. Velmi často se jedná o cizí státní příslušníky, kteří obvykle zaparkují na frekventovaném místě a nabízejí luxusně vypadající zboží za zvýhodněnou cenu. Toto zboží ovšem svojí kvalitou zdaleka neodpovídá, což podvedený zákazník většinou zjistí až po jeho odzkoušení. Možnost vrátit peníze nebo uplatnit záruku podle zákona zde samozřejmě není.

Další početnou skupinou jsou obchodní zástupci různých společností. Tito poskytují širokou škálu služeb sahajících od energetiky až po spotřebitelské úvěry. Společným cílem těchto prodejců ovšem není uspokojení potřeb zákazníka, ale uzavření jednostranně výhodného obchodu, a to i za cenu použití nekalých praktik. Výsledkem jsou nešťastní lidé (obvykle senioři), kteří tak přicházejí o nemalé finanční částky nebo jsou následně vystaveni nákladným soudním sporům.

Bezdomovectví - lidé se zkušeností života bez domova

Člověk bez domova neboli bezdomovec je někdo, kdo nemá domov či možnost dlouhodobě využívat nějaké přístřeší. Termín bezdomovectví pak označuje způsob života této osoby a existenci tohoto jevu.

Bezdomovectví je problém, který se nevyhýbá žádnému městu a několik případů ročně zaznamenáme i u nás. Většinou se jedná o osoby, které již nemají zájem integrovat se do většinové společnosti a následně obsazují opuštěné nebo zdevastované objekty, případně se potulují po městě. Nežádá se jedná o osoby z řad narkomanů nebo osoby s pestrými trestními minulostmi, případně kombinaci obojího.

Takové osoby si většinou shání obživu majetkovou trestnou činností drobnějšího charakteru a ve městě setrvávají, dokud je nepříznivé povětrnostní podmínky nebo přemíra zájmu policie nepřinutí dobrovolně změnit lokalitu. Fluktuace je v této oblasti velmi častým jevem.

Rasistické projevy, xenofobie

Rasismus je ideologie, představující soubor koncepcí vycházejícího ze strachu z cizího. Rasismus je teorie a chování, které záměrně odsuzuje či jinak zavrhuje určitou skupinu lidí. Lidé by si měli být podle základních práv rovni. Rasismus tato nařízení ignoruje a porušuje. Rasismus může být zaměřen buď na konkrétní jednu skupinu obyvatelstva (např. proti Romům) nebo na více skupin, které se vyznačují určitými znaky (barva kůže, sociální chování apod.)

Problematika rasismu je většinou navázána na lokality s větším počtem přistěhovalců nebo sociálně nepřizpůsobivých skupin. Jelikož se v našem městě nenacházejí sociálně vyloučené lokality ani početné skupiny přistěhovalců, jsou rasistické projevy fenoménem velmi ojedinělým, který většinou nepřekračuje dimenze přestupku proti občanskému soužití.

Divácké násilí

Divácké násilí znamená další znepokojující formu narušování veřejného pořádku. Nejčastěji je chápáno jako násilné či jinak nebezpečné chování diváků v souvislosti se sportovním utkáním. S diváckým násilím jsou často spjaty další formy protiprávního chování jako např. poškozování majetku, výtržnictví, rvačky, rasistické projevy, atd.

Vzhledem k faktu, že se v našem městě nenachází prvoligové kluby, které obvykle přitahují radikální fanoušky, tak je v této oblasti prozatím zachován relativní klid.

Rizikové skupiny obyvatelstva

Pro roky 2016 – 2020 jsou prioritní cílovou skupinou preventivního působení stanoveny především děti a jejich rodiny, případně širší rodiny. Cílovou skupinu lze rozdělit do těchto kategorií:

- děti a mládež
- specifické skupiny dětí a mládeže – jedná se o skupiny dětí a mládeže se zvýšeným rizikem problémů s chováním (např. děti z rodin, kde je nebo byla páchána trestná činnost, s rodiči závislími na alkoholu a dalších drogách)
- jednotlivci, vykazující rysy rizikového chování – jedná se o jednotlivce, kteří svým chováním vykazují již určité rysy rizikového chování (mladí experimentátoři s drogami, záškoláctví,
- rodiny, kde není adekvátně naplňována výchovná funkce
- neúplné a nestabilní rodiny, kde chybí vhodný model mužské role
- rodiny zatížené chudobou, zadlužeností
- rodiny s více dětmi

Další významnou rizikovou skupinou jsou:

- senioři – jednotlivci, kteří dosáhli důchodového věku a nejsou schopni se o sebe postarat zcela samostatně bez asistence druhé osoby

Riziková místa

Riziková místa nebo rizikové lokality lze rozdělit do několika skupin podle toho, s jakými rizikovými jevy se tam lze setkat. Tyto skupiny se mohou vzájemně prolínat.

Místa s pravděpodobným výskytem nežádoucích osob:

- a) autobusová a vlaková nádraží (čekárny, přístřešky, „klidové zóny“ jako např. parčíky)
- b) nádražní restaurace, herny a bary s non-stop provozem
- c) méně frekventovaná místa poblíž centra (podchody, průchody, nezajištěná místa v zástavbě)
- d) nehlídané opuštěné objekty a staveniště

Místa spojená zejména s rizikovými jevy dětí a mládeže:

- a) nehlídané školní prostory (WC, umývárny, sprchy, technické prostory)
- b) venkovní školní prostory (různá zákoutí školních pozemků, školní dvorky, průchody, apod.)
- c) parky, městské klidové zóny, nemonitorované veřejně přístupné objekty
- d) nedostatečně zabezpečené opuštěné nebo vybydlené objekty

Pokud se jedná o rizikové jevy jako domácí násilí, internetová kriminalita, sebepoškozování nebo poruchy příjmu potravy, tak zde se za riziková místa považují především soukromé prostory a pozemky, neboť se jedná o latentní rizikové jevy.

Místa spojená s riziky pro seniory:

- a) „soukromé“ prodejní a zpravidla nátlakové akce
- b) klamavá reklama
- c) využití neschopnosti bránit se s následným poškozením spotřebitele

Jednotlivé aktivity na léta 2016 – 2020

Základní cíle strategie prevence kriminality na léta 2016 - 2020:

- usilovat o vytváření bezpečného a pozitivního prostředí ve školách prostřednictvím ochrany dětí před všemi formami násilí, šikany, sexuálního zneužívání, internetové kriminality
- efektivnější systém péče o ohrožené děti a jejich rodiny
- podpora kamerových dohlížecích systémů a efektivní bezpečnostní management
- prosazovat opatření k povzbuzení veřejnosti, zejména obětí, oznamovat spáchání trestného činu a realizovat a rozvíjet opatření pro ochranu svědků a informátorů

Sociální prevence

Aktivita	Pracovní skupina pro prevenci rizikového chování
Popis aktivity	Pracovní skupina pro prevenci rizikového chování se podílí na tvorbě koncepčních materiálů pro oblast prevence rizikového chování, hodnotí předložené projekty v rámci dotačního titulu města, navrhuje opatření k řešení jednotlivých definovaných rizik.
Odpovědnost	Manažer prevence kriminality

Aktivita	Působnost manažera prevence kriminality
Popis aktivity	Zúčastňuje se vzdělávání v oblasti prevence, účastní se odborných seminářů, konferencí. Spolupracuje na tvorbě krajských strategií. Řídí pracovní skupinu pro prevenci rizikového chování. Vede a koordinuje tvorbu koncepčních materiálů pro oblast prevence rizikového chování. Svolává pravidelná metodická setkání pro školní metodiky prevence a další subjekty, které působí v oblasti prevence rizikového chování a nastavuje systém vzájemné spolupráce.
Finanční krytí	Zaměstnanec městského úřadu

Aktivita	Dotační titul města Nové Město nad Metují pro oblast prevence rizikového chování
Popis aktivity	Město každoročně vyhlašuje dotační titul na podporu jednorázových a krátkodobých projektů pro oblast prevence rizikového chování. Výše podpory u jednotlivých žádostí je na základě doporučení pracovní skupiny pro prevence rizikového chování schvalována RM. S příjemci dotace je sepsána veřejnoprávní smlouva.
Finanční krytí	150 000 Kč z rozpočtu města
Odpovědnost	Manažer prevence kriminality

Aktivita	Psycholog SPOD
Popis aktivity	Návazná služba pro sociálně-právní ochranu dětí a základní školy spádové oblasti. Komplexní psychologická diagnostika a psychologické poradenství při řešení problémů ve vývoji a vzdělávání dětí, poskytování edukativního, psychologického i speciálního poradenství a psychoterapie, konzultace a poradenství pedagogům spádových škol, metodická pomoc sociálním pracovníkům sociálně-právní ochrany dětí.
Cílová skupina	Klienti sociálně-právní ochrany dětí, žáci základních škol spádové oblasti
Finanční krytí	Zaměstnanec městského úřadu
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence

Aktivita	Výchovně-rekreační pobyty pro děti
Popis aktivity	Oddělení sociální prevence realizuje každý rok v době letních prázdnin výchovně-rekreační pobyty pro děti z rodiny ohrožených sociálním vyloučením. Realizace probíhá ve spolupráci s odbornými lektory. Na finanční zajištění této aktivity je žádáno v dotačním titulu Ministerstva vnitra ČR, odboru prevence kriminality. V rozpočtu města je vyčleněna částka pro případný neúspěch v dotačním titulu MV ČR, v případě získání dotace na uhrazení povinné spoluúčasti, která je zpravidla 10 % skutečných nákladů na realizaci.
Finanční krytí	Ministerstvo vnitra ČR – dotační titul na prevenci kriminality, 60 000 z rozpočtu města
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence

Aktivita	Besedy pro děti základních a středních škol na preventivní témata
Popis aktivity	Besedy probíhají na základních a středních školách na základě jejich zakázky na aktuální témata. Pro období strategie to jsou především tato témata: trestní odpovědnost dětí a mládeže, bezpečné chování aneb jak se nestát obětí trestného činu, internetová kriminalita včetně sexuálního zneužívání a vydírání v kyberprostoru, finanční gramotnost, CAN, alkohol a drogová problematika.
Finanční krytí	Zaměstnanci městského úřadu
Odpovědnost	Oddělení sociální prevence, Městská Policie, Centrum prevence Mandl

Aktivita	Sanace rodiny
Popis aktivity	Sanace rodiny je jedním z nástrojů podpory rodičů, kteří péči o své děti zvládají obtížně. Důsledkem těchto obtíží bývá neprospívání dítěte v rodině. Jde o rodiny, které se často dlouhodobě ocitají v situaci nejrůznějších starostí – existenční nejistota, strach ze ztráty bydlení, nestabilní a nejisté vztahy v rámci užší i širší rodiny, sociální pozice outsidera na okraji společnosti. Sociální služby zaměřené na podporu dítěte a jeho rodiny jsou zaměřeny nejdříve na stabilizaci sociální situace rodiny, následně pak na rozvoj rodičovských dovedností v péči o dítě.
Cílová skupina	Rodiny s dětmi.
Finanční krytí	Sociální služba
Realizátor	Salinger Hradec Králové, středisko Triangl ve spolupráci s oddělením sociální prevence městského úřadu

Aktivita	Triangl 2 – resocializační program pro děti
Popis aktivity	Preventivní skupinový program pro děti a mládež ve věku 10 – 18 let, které jsou ohrožené rizikovým chováním. Cílem je nabídnout dětem a mládeži prostřednictvím dobrodružného programu učit se rozhodovat v důležitých situacích. Naučit se rozpoznávat složité situace a hledat řešení, zkusit se dobře rozhodnout. Mít možnost o tomto rozhodnutí potom mluvit. Umět rozeznávat špatné situace a dobrá rozhodnutí
Cílová skupina	Děti základních škol, děti v evidenci sociálně-právní ochrany dětí
Finanční krytí	Sociální služba

Realizátor	Salinger Hradec Králové, středisko Triangl ve spolupráci s oddělením sociální prevence městského úřadu.
------------	---

Aktivita	Centrum prevence Mandl – realizace sociální rehabilitace
Popis aktivity	Centrum prevence Mandl pomáhá svým klientům k tomu, aby byli schopni vnímat potřeby své i druhých, uměli je naplnit nebo uměli hledat cesty k jejich naplnění. Specifické cíle jsou: snižování sociální izolace, pomoc hledat zdroje sociálních kontaktů, posílit nebo rozšířit dovednosti pro zvládání běžného života, předcházet vzniku rizikového chování nebo minimalizovat negativní následky tohoto rizikového chování.
Cílová skupina	Občané ve věku 15 – 65 let
Finanční krytí	Sociální služba – ESF, státní účelové dotace, krajské dotace, rozpočet města
Odpovědnost	Vedoucí CP Mandl

Aktivita	Dětský parlament základních škol
Popis aktivity	Monitorování situace ve škole, vytipování rizikových oblastí a rizikových témat, navrhování opatření, podíl na realizaci preventivních programů s dopadem přímo na žáky dané školy. Přinášení témat do MIA parlamentu základních škol Nového Města nad Metují.
Cílová skupina	Žáci základních škol Nového Města nad Metují
Odpovědnost	Předsedové jednotlivých dětských parlamentů

Aktivita	Centrum primární prevence Semiramis – program dlouhodobé primární prevence
Popis aktivity	Dlouhodobé působení na žáky základních škol, které začíná v šestém ročníku a postupuje s nimi až do ročníku devátého. Cílem je vyhledávání rizikových skupin ve školním prostředí, posilování pozitivních vztahů v třídním kolektivu a vzájemná společenská tolerance, vybudování a posílení schopnosti samostatného rozhodování a vědomí zodpovědnosti k vlastní osobě, ke svému životu a k celé společnosti, podávání objektivních informací, nácvik dovedností vedoucích k rozvoji zdravé osobnosti.
Cílová skupina	6. – 9. třída
Finanční krytí	Rozpočet jednotlivých škol
Odpovědnost	Základní školy zřizované městem Nové Město nad Metují

Aktivita	Mezioborová setkání
Popis aktivity	Pravidelné setkávání školních metodiků prevence základních a středních škol, zástupce Policie ČR, Městské policie, Střediska výchovné péče Kompas, Pedagogicko-psychologické poradny,

	Centra prevence Mandl a dalších institucí - předávání informací, vzdělávání, sdílení dobré praxe
Odpovědnost	Manažer prevence kriminality

Aktivita	Tým pro mládež okresu Náchod
Popis aktivity	Mezioborová setkání pro oblast prevence kriminality okresu Náchod. Manažer prevence je členem týmu.
Odpovědnost	Manažer prevence kriminality

Aktivita	Minimální preventivní programy
Popis aktivity	Každá základní a střední škola má na daný školní rok vypracován Minimální preventivní program jako podklad preventivního působení na žáky a studenty během školního roku. Součástí Minimálního preventivního programu by měl být i Školní program proti šikanování.
Cílová skupina	Děti ze základních a středních školy
Odpovědnost	Školní metodici prevence rizikového chování

Aktivita	Komise sociálně-právní ochrany dětí
Popis aktivity	Komise je zřízena jako zvláštní orgán starosty a plní kompetence, vyplývající se zákona č. 379/1999 Sb. o sociální právní ochraně dětí -
Cílová skupina	Děti 0 – 18 let a jejich rodiče.
Odpovědnost	Předseda komise sociálně-právní ochrany dětí

Aktivita	Městská policie – preventista Městské policie
Popis aktivity	Zabezpečuje úkoly v oblasti prevence kriminality v rámci Městské policie Nové Město nad Metují, realizuje přednášky a besedy, v oblasti prevence kriminality spolupracuje s jinými orgány a organizacemi, zúčastňuje se setkání, porad a školení zaměřených na prevenci kriminality a sociálně patologických jevů, je členem pracovní skupiny pro prevenci kriminality
Finanční krytí	Zaměstnanec MP
Odpovědnost	Zástupce vrchního strážníka Městské policie Nové Město nad Metují

Aktivita	Městská policie – Asistent městské policie
Popis aktivity	Zajišťuje bezpečné přecházení dětí a mládeže, vykonává preventivní monitoring v okolí škol (např. kouření mládeže, výskyt nežádoucích osob, drogová prevence aj.), vykonává pěší obchůzky za účelem monitoringu a získávání poznatků z terénu pro MP, spolupracuje s MP při zajištění správného parkování vozidel (např. při akcích města), plní další úkoly podle potřeby MP, po předchozí dohodě spolupracuje při zajištění bezpečnosti zaměstnanců ÚP.
Finanční krytí	Úřad práce
Odpovědnost	Vrchní strážník Městské policie Nové Město nad Metují

Aktivita	Bezpečnost v dopravě
Popis aktivity	Realizace besed a preventivních akcí zaměřených na bezpečnost v silniční dopravě.
Cílová skupina	Děti ze základních škol
Finanční krytí	Zaměstnanci města
Odpovědnost	Městská policie, Oddělení sociální prevence

Aktivita	Besedy a osvěta - Prevence v oblasti obětí podvodů
Popis aktivity	Realizace besed a jiných forem osvěty pro seniory jako prevence, jak se nestát obětí různých předváděcích prodejních akcí, praktik podomních prodejců se zaměřením na osvojení si technik bezpečného chování, zajištění si svého obydlí, vstupních dveří s cílem snížení rizika ohrožení.
Cílová skupina	Senioři
Finanční krytí	Zaměstnanci města
Odpovědnost	Městská policie

Aktivita	Policie České republiky
Popis aktivity	Člen pracovní skupiny pro prevenci rizikového chování, podíl na tvorbě koncepčních materiálů a přijímání opatření na řešení definovaných rizik. Účastní se mezioborových setkání v oblasti prevence rizikového chování.
Odpovědnost	Zástupce Policie ČR

Aktivita	SVP Kompas Náchod – detašované pracoviště
Popis aktivity	Od ledna 2016 SVP Kompas využívá prostory Centra prevence Mandl k poskytování ambulantní péče pro svoje klienty s cílem větší dostupnosti služby pro cílovou skupinu.
Finanční krytí	Školské zařízení
Cílová skupina	Děti ve věku 0 – 18 let a jejich rodiče.

Aktivita	Centrum terénních programů Semiramis
Popis aktivity	Centrum poskytuje sociální a adiktologické služby uživatelům drog v jejich přirozeném prostředí za účelem minimalizace rizik spojených s užíváním drog a ochrany veřejného zdraví.
Finanční krytí	Sociální služba částečně podpořena z rozpočtu města
Cílová skupina	Uživatelé drog

Aktivita	Rodinné konference
Popis aktivity	Postupné zavádění realizace rodinných konferencí ve spolupráci s odborným pracovištěm, kdy se vychází z principu ponechání odpovědnosti za vlastní situaci na rodině jako takové. Model rodinných konferencí znamená v mnohém posun ve způsobu myšlení a uvažování o klientech, jde o jednu z možných metod sociální práce, která klade důraz na individuální přístup k rodinám a může vhodně doplňovat a rozvíjet stávající systém péče v nejlepším zájmu dětí.

Cílová skupina	Rodiny s dětmi
Finanční krytí	Sociální služba
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence

Aktivita	Etická výchova ve školách
Popis aktivity	Postupné zavádění etické výchovy do základních škol.
Cílová skupina	Žáci základních škol
Odpovědnost	Ředitelé základních škol

Aktivita	Odborný seminář – problematika domácího násilí
Popis aktivity	Realizace odborného semináře na zvýšení informovanosti v problematice domácího násilí.
Cílová skupina	Školy, zdravotnická zařízení, Policie ČR, Městská policie, Centrum prevence Mandl, městský úřad
Finanční krytí	Komunitní plán Nového Města nad Metují
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence

Aktivita	Odborný seminář – problematika domácího násilí
Popis aktivity	Realizace odborného semináře na zvýšení informovanosti v problematice domácího násilí.
Cílová skupina	Občané spádové oblasti Nového Města nad Metují.
Finanční krytí	Komunitní plán Nového Města nad Metují
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence

Aktivita	Odborný seminář – oblasti protidrogové politiky
Popis aktivity	Realizace semináře na zvýšení informovanosti v oblasti protidrogové politiky, zprostředkování informací o terénních programech, vysvětlení preventivního charakteru této aktivity.
Cílová skupina	Občané, školy, zdravotnická zařízení, Policie ČR, Městská policie, Centrum prevence Mandl, městský úřad a představitelé města.
Finanční krytí	Komunitní plán Nového Města nad Metují
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence

Situační prevence

Aktivita	Městský dohlížecí kamerový systém
Popis aktivity	Využívání stávajícího kamerového systému v oblasti prevence kriminality, rozšiřování o další kamerové body v rizikových místech města.
Cílová skupina	Občané Nového Města nad Metují
Finanční krytí	Rozpočet města, dotační titul MV ČR – prevence kriminality
Odpovědnost	Městská policie

Osvěta a informační aktivity

Aktivita	Prevence do každé rodiny – elektronický zpravodaj
----------	--

Popis aktivity	Přeposílání pravidelného zpravodaje Prevence do každé rodiny, který je vydávám Ministerstvem vnitra ČR, odborem prevence kriminality a je ke stažení na www.prevencekriminality.cz .
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence

Aktivita	Novoměstský zpravodaj
Popis aktivity	Pravidelné informace z oblasti prevence rizikového chování, osvěta v oblasti ochrany před trestnou činností, zabezpečení aut, kol, obydlí, chat apod.
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence, Městská policie

Aktivita	Webové stránky města
Popis aktivity	Pravidelné informace z oblasti prevence rizikového chování, osvěta v oblasti ochrany před trestnou činností, zabezpečení aut, kol, obydlí, chat apod., informace z oblasti sociálně-právní ochrany dětí apod.
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence, Městská policie

Aktivita	Informační leták – Oběti trestných činů
Popis aktivity	Tvorba informačního letáku – přehledné zpracování informací ze zákona č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů, který vymezuje pojem oběť i zvlášť zranitelná oběť, upravuje jejich práva, poskytování pomoci, poskytování informací, s uvedením kontaktů na organizace, které obětem trestných činů pomoc poskytují.
Cílová skupina	Oběti trestných činů a potencionální oběti trestných činů
Finanční krytí	Rozpočet města Nové Město nad Metují
Odpovědnost	Manažer prevence kriminality

Aktivita	Informační leták – pro oběti podvodu
Popis aktivity	Tvorba informačního letáku pro seniory se zásadami bezpečného chování, jak se nebyť obětí různých podvodů.
Cílová skupina	senioři
Finanční krytí	Rozpočet města Nové Město nad Metují
Odpovědnost	Manažer prevence kriminality

Aktivita	Odborný a informační materiál – Sociálně-právní ochrana dětí
Popis aktivity	Tvorba informačního letáku s cílem informovat veřejnost o výkonu sociálně-právní ochrany dětí, vysvětlení jednotlivých agend, jednotlivých postupů, informace o prarodinných sociálních službách a jejich nabídkách.
Cílová skupina	Občané spádové oblasti Nového Města nad Metují, školy, zdravotnická zařízení a návazné služby
Finanční krytí	Komunitní plán Nového Města nad Metují
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence

Aktivita	Odborný a informační materiál – Náhradní rodinná péče
----------	--

Popis aktivity	Tvorba informačního letáku s cílem informovat veřejnost o náhradní rodinné péči, jejím zprostředkování, o přechodné pěstounské péči, vysvětlit jednotlivé postupy zprostředkování.
Cílová skupina	Občané spádové oblasti Nového Města nad Metují
Finanční krytí	Komunitní plán Nového Města nad Metují
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence

Aktivita	Dluhové poradenství
Popis aktivity	Navázání spolupráci se OPS Hradec Králové
Cílová skupina	Občané spádové oblasti Nového Města nad Metují
Finanční krytí	Sociální služba
Odpovědnost	Vedoucí oddělení sociální prevence

Výzkumná část strategie

Výzkumná témata
<ul style="list-style-type: none"> - pocit bezpečí občanů - jejich postoj k preventivní politice obce, důvěry v bezpečnostní složky - výstupy z kamerového systému

Leden 2016
Dagmar Dvořáčková
manažer prevence kriminality